

รายงานสรุป “ระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ E-TRAINING”

เรื่อง : วินัยและการรักษาวินัย

ผู้ให้ความรู้ : นางมาลินี คุณะดิลก จำปาทอง ผู้อำนวยการกลุ่มวินัย กองการเจ้าหน้าที่

คำอธิบายรายวิชา

เรียนรู้วินัยและแนวทางการรักษาวินัยสำหรับผู้ปฏิบัติราชการ จุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัย เพื่อให้การปฏิบัติราชการดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตามความคาดหวังของประชาชนและสังคม

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับผู้เรียนในเรื่องการรักษาวินัย
2. ผู้เรียนสามารถสรุปจุดมุ่งหมายและความสำคัญของวินัยได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

บทนำ

การรักษาวินัย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น และศรัทธาในระบบราชการ เจ้าหน้าที่ทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางและวิธีปฏิบัติราชการ มีความศรัทธาในอาชีพปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ตามความคาดหวังของประชาชนและสังคม มีความสุจริตขยันอดทนรับผิดชอบ เป็นธรรม มุ่งหวังที่จะทำงานให้บรรลุผลรู้จักการทำงานร่วมกับประชาชนอย่างเป็นมิตร

ความหมายและความสำคัญของวินัย

๑. ความหมายของวินัย

“วินัย” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Discipline หมายถึง เครื่องควบคุมพฤติกรรมของตน

“วินัย” (ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒) หมายถึง ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ

“วินัย” (ตามคู่มือการดำเนินการทางวินัย ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑) ได้ให้ความหมายของวินัยไว้ว่า การควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน เช่น กำหนดให้ข้าราชการต้องซื่อสัตย์ สุจริต ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ราชการ รักษาความลับของทางราชการ ปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้บังคับบัญชา และรักษาชื่อเสียงของตน เป็นต้น

นอกจากนี้ วินัย ยังหมายถึงลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาว่าสามารถจะควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของวินัยตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

“การรักษาวินัย” หมายถึง การที่ข้าราชการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางวินัยตามที่กฎหมายบัญญัติอย่างเคร่งครัด ระมัดระวัง ดูแล ป้องกัน ไม่ฝ่าฝืน หรือหลีกเลี่ยง หากพบว่ามีกระทำความผิด

ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยทันทีเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ผู้อื่น การรักษาวินัยที่ตั้นนั้น นอกจากตัวข้าราชการเองที่จะต้องเรียนรู้ สำนึก และตระหนักในหน้าที่แล้ว ผู้บังคับบัญชาต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี คุดูแล ส่งเสริม และพัฒนาให้ข้าราชการมีวินัยด้วย

๒. ความสำคัญของวินัย

๒.๑ ความสำคัญของวินัยต่อส่วนรวม

- ๑) เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของงานราชการให้งานสำเร็จลุล่วงได้ดี
- ๒) เพื่อความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานและความมั่นคงของประเทศ
- ๓) เพื่อความผาสุกของประชาชน
- ๔) เพื่อความสงบเรียบร้อยของวงราชการ

๒.๒ ความสำคัญของวินัยต่อตนเอง

- ๑) วินัยช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นที่น่าเลื่อมใสศรัทธา
- ๒) วินัยช่วยส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล
- ๓) วินัยช่วยส่งเสริมความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงาน และการดำเนินชีวิต

ระเบียบวินัยที่หย่อนยานนำไปสู่พฤติกรรมยอดแย่ เช่น

- มาสาย
- เล่นเฟซบุ๊ก หรือเล่นไลน์ในขณะที่ทำงาน
- คุยเล่น หยอกล้อ ทั้งวัน
- เดินเล่นตามตลาดนัดในเวลาทำงาน
- กินข้าวเที่ยงเกินเวลา
- เกี้ยวพาราสีคนในกอง

สาเหตุที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดวินัย

สาเหตุภายใน

- ไม่เข้าใจ
- ตามใจ
- ไม่ใส่ใจ
- ล่อใจ
- จำใจ
- ตั้งใจ

สาเหตุภายนอก

- อบายมุข
- ตัวอย่างไม่ดี
- ขวัญไม่ดี
- ความจำเป็นในการครองชีพ
- ปล่อยปละละเลยของผู้บังคับบัญชา
- โอกาสเปิดช่องล่อใจ

ข้อสำคัญคือ “การไม่เข้าใจ” ในระเบียบข้อกฎหมาย ถือเป็นข้อสำคัญของคนที่ จะกระทำความผิดทางวินัย และให้ถือคติที่ว่า “อย่าทำตามตำนาน ให้ทำตามตำรา”

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาวินัย

๑. ข้าราชการ

- ๑.๑ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๑.๒ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๒. ลูกจ้างประจำ

- ๒.๑ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๒.๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๒.๓ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๓. พนักงานราชการ

- ๓.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๓.๒ ประกาศคณะกรรมการบริหารพนักงานราชการเรื่อง แนวทางการดำเนินการทางวินัย พนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๓.๓ ระเบียบกรมพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยหลักเกณฑ์การดำเนินการทางวินัยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๕๙
- ๓.๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๓.๕ กฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

๔. จ้างเหมาบริการ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, สัญญาจ้าง (เพราะจ้างเหมาบริการถือว่าเป็นเทียบเคียงได้กับ เอกชน ต่อ เอกชน)

ข้อแตกต่างกฎหมาย ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

๑. พนักงานราชการ กับ ลูกจ้างประจำ จะไม่มีโทษ “ปลดออก”
๒. พนักงานราชการ ห้ามละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๗ วัน ติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่ข้าราชการ ห้ามละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน ติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรง ต้อง ไล่ออก

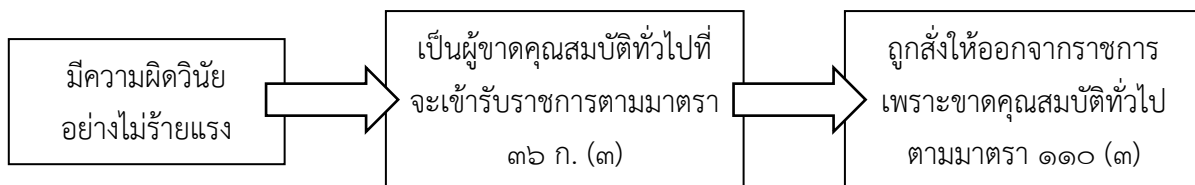
ข้อกำหนดวินัย

โทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๖

๑. วินัยต่อประเทศชาติ

ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ (มาตรา ๘๑)

ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของมาตรานี้ คือ ประเทศไทยของเราเป็นประเทศที่เรามีการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉะนั้น ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีความเลื่อมใสและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพื่อให้งานราชการดำเนินไปได้ ถ้าผิดวินัยข้อนี้ ส่งผลให้เป็นผู้ขาดคุณสมบัติการเป็นข้าราชการด้วย

ตัวอย่างการกระทำความผิด

- การใช้นามปากกาเขียนบทความว่าประเทศไทยควร ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์จึงจะเหมาะสม
- การทำลายป้ายหาเสียงและพูดเสียดังขณะมีคนมองว่าเลือกไปทำไมไร้ประโยชน์ บ้านเมืองนี้ต้องเป็นคอมมิวนิสต์เท่านั้นจึงจะแก้ปัญหาข้อเสียได้

๒. วินัยต่อผู้บังคับบัญชา

ข้อปฏิบัติ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒

(๔) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

๑) มีคำสั่งของผู้บังคับบัญชา คำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะเป็นคำสั่งด้วยวาจาก็ได้ เป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ หรือ กระทำการโดยวิธีอื่นได้ที่แสดงให้เห็นว่าผู้บังคับบัญชาสั่งผู้ปฏิบัติ

๒) สั่งในหน้าที่ราชการ อาจจะไม่ใช้หน้าที่ การกำหนดตำแหน่ง แต่เป็นหน้าที่ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายของเรา และต้องอยู่ในงานราชการ

๓) เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคำสั่งที่ถูกต้อง เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ใช่สั่งให้กระทำการที่ผิดกฎหมาย ไม่ใช่สั่งให้กระทำในเรื่องส่วนตัว

๔) มีเจตนา ที่จะไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

ตัวอย่าง

คำสั่ง การปฏิบัติราชการ

- ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าของเรื่องและเป็นเลขานุการคณะทำงาน แต่ได้ทำบันทึกข้อความถึงผู้บังคับบัญชา ว่าไม่มีความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ขอให้มอบหมายงานให้ผู้อื่นแทน (ทำบันทึกเสร็จก็กลับบ้าน ไม่ได้สนใจ แบบนี้ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา ขัดคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร)

- ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติราชการด่วนในวันอาทิตย์ แต่ไม่ยอมมาทำงานตามคำสั่ง โดยอ้างว่าเป็นวันหยุดราชการ (ถือว่าเป็นการขัดคำสั่งผู้บังคับบัญชา เพราะข้าราชการเราทุกคนเป็นข้าราชการตลอด ๒๔ ชั่วโมง ฉะนั้น ไม่ว่าผู้บังคับบัญชาจะสั่งงานช่วงเวลาไหนอย่างไรก็ต้องปฏิบัติตาม ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย)

คำสั่ง *ไม่ใช่* การปฏิบัติราชการ

- ผู้บังคับบัญชาให้ไปปรับภรรยาของเขาที่สนามบิน (ถ้าเห็นว่าคำสั่งที่ผู้บังคับบัญชาสั่งไป ทำให้ราชการเสียประโยชน์ ให้เสนอความเห็นเป็นหนังสือทันที ให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น ถ้าผู้บังคับบัญชายังยืนยันให้ปฏิบัติตาม ผู้ใต้บังคับบัญชา “ต้องปฏิบัติตาม”)

- เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการซื้อกระดาษ A๔ เจ้าหน้าที่รู้อยู่แล้วว่าในสต็อกกระดาษของสถานีมีกระดาษ A๔ อยู่มากพออยู่แล้ว แต่ผู้บังคับบัญชายังสั่งให้ซื้อกระดาษ A๔ มาเพิ่ม แต่เห็นอยู่แล้วว่าถ้าซื้อขึ้นมา จะเกิดความเสียหายต่อราชการอย่างแน่นอน (เจ้าหน้าที่ต้องทำเป็นหนังสือบันทึกขึ้นไปให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้น ถือว่าเจ้าหน้าที่ได้แสดงความบริสุทธิ์ใจแล้วว่าการที่ผู้บังคับบัญชาสั่งให้เจ้าหน้าที่ทำ เห็นแล้วว่าราชการจะเสียหาย ถ้าผู้บังคับบัญชายังยืนยันและสั่งให้เจ้าหน้าที่ต้องซื้อ ตามมาตรานี้ “เจ้าหน้าที่ต้องซื้อ” ส่วนความเสียหายที่จะเกิดขึ้น เจ้าหน้าที่จะไม่มี ความผิดในความเสียหายนั้น เพราะเจ้าหน้าที่ได้ขอให้ผู้บังคับบัญชายับยั้งแล้ว)

ข้อห้าม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓

(๑) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการที่ผู้บังคับบัญชาจะได้ข้อมูลที่จะเป็นความเท็จหรือไม่เป็นความจริง จะทำให้การตัดสินใจในการบริหารงานผิดพลาดได้

๑) มีการรายงาน : การบอกเล่าเรื่องราวที่ไปทำไปรู้ไปเห็น ด้วยวาจา/หนังสือก็ได้

๒) เป็นเท็จหรือปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง : ไม่รายงานตามความเป็นจริง

๓) เป็นการรายงานต่อผู้บังคับบัญชา

๔) มีเจตนา

ตัวอย่าง

- ได้รับแต่งตั้งให้เป็นคณะกรรมการตรวจการจ้างโครงการก่อสร้างถนนร่วมกันทำการตรวจการจ้างและรับรองว่า ก่อสร้างถูกต้องตามสัญญาแล้วทั้งที่ไม่ได้ออกไปตรวจสอบงานจ้างและไม่ตรวจสอบบันทึกการควบคุมงานเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างใช้เหล็กและลงลูกรังไม่ถูกต้อง
- เสนอใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชาทั้งที่ไม่ได้ป่วยจริงแต่ต้องการหยุดเพื่อไปทำกิจกรรมส่วนตัว

(๒) จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับได้กลั่นกรอง ตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในการปฏิบัติราชการ

ต้องไม่ปฏิบัติราชการอันเป็นกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชา เว้นแต่

๑) ผู้บังคับบัญชาเหนือตนจะสั่งให้ทำ

๒) ได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว

ตัวอย่าง

- การร้องเรียนกล่าวหาว่าข้าราชการอื่นกระทำความผิดวินัย โดยร้องเรียนกล่าวหาข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตนเองไปยังผู้บังคับบัญชาชั้นสูง ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๖๖ เพราะการร้องเรียนไม่ใช่การปฏิบัติราชการ
- การยื่นใบลาป่วยลากิจข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๖๖ เพราะการลาไม่ใช่การปฏิบัติราชการ

ข้อยกเว้น

ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปสั่งให้ทำและได้รับอนุญาตเป็นพิเศษชั่วคราว

(ตัวอย่าง เช่น เจ้าหน้าที่กลุ่มวินัยนิติกรคนหนึ่งมีความสามารถแปลภาษาอังกฤษได้ ท่านอธิบดีได้ขอให้ช่วยแปลภาษาอังกฤษให้ เจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติตามคำขอ และได้เสนอต่ออธิบดีโดยตรง แบบนี้ถือว่าเป็นคำอนุญาตพิเศษชั่วคราว ไม่ถือเป็นการดำเนินการข้ามผู้บังคับบัญชาแต่อย่างใด)

๓. วินัยต่อผู้ร่วมงาน

ข้อปฏิบัติ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒

(๗) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี ช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเรียบร้อย ช่วยเหลือกัน สามัคคีกันในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานราชการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ตัวอย่าง

- การทะเลาะวิวาททำร้ายกันระหว่างข้าราชการ
- ทะเลาะตบตีกันที่บ้านพักราชการจนเรื่องถึงตำรวจ

ข้อห้าม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓

(๗) ต้องไม่กลั่นแกล้ง กดขี่ ข่มเหงกัน ในการปฏิบัติราชการ

กลั่นแกล้ง คือ แกล้งใส่ความเขาบ้าง ใช้อุบายต่าง ๆ ใส่ความเพื่อนร่วมงาน ใส่ความผู้บังคับบัญชา

กดขี่ คือ ข่มให้อยู่ในอำนาจของตน

ตัวอย่าง

- นำเสนองานที่ตนทำเสร็จแล้วตามหน้าที่ ผู้อำนวยการกลุ่มเก็บไว้จนหายผู้เสนองานทวงถามก็เฉย จนกระทั่งผู้เสนองานไม่ได้ขึ้นเงินเดือนเพราะไม่มีผลงาน

(๘) ต้องไม่กระทำการล่วงละเมิด / คุกคามทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๓

- กระทำต่อข้าราชการด้วยกัน หรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ
- ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสถานที่ราชการ
- ผู้ถูกกระทำมิได้ยินยอม หรือทำให้เดือดร้อนรำคาญ ดังนี้
  - ๑) สัมผัสที่ส่อไปทางเพศ
  - ๒) วาจาส่อไปในทางเพศ
  - ๓) อากัปกิริยาที่ส่อไปในทางเพศ
  - ๔) การแสดงหรือสื่อสารด้วยวิธีการใด ๆ ที่ส่อไปในทางเพศ
  - ๕) การแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศ

๔. วินัยต่อประชาชน

ข้อปฏิบัติ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒

(๘) ซึ่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม ให้การสงเคราะห์ต่อประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

ให้ความสะดวก หมายถึง ผู้มาติดต่อราชการได้รับบริการด้วยความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย

ให้ความเป็นธรรม คือ ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ดูว่าเป็นญาติต้องได้สิทธิ์ก่อน แต่ได้รับการให้บริการตามลำดับที่เข้ามารับบริการ

ให้การสงเคราะห์ คือ การช่วยเหลือตามสภาพที่จะช่วยเหลือได้ โดยความเป็นธรรม

ข้อห้าม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓

(๙) ต้องไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการ

คำว่า **ประชาชน** ในที่นี้ หมายความรวมถึงเพื่อนข้าราชการ ที่มาติดต่ออยู่ในงานที่เราดูแลข้าราชการด้วยกัน จะต้องให้ความสะดวก ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์ด้วยจิตบริการ

ตัวอย่าง

- กล่าวถ้อยคำต่อผู้มาติดต่อราชการว่า “*เฒ่าบ้านนอกไม่รู้ประสีประสาร่ำร่ำไร ไม่รู้เรื่องรู้ราว เดี่ยวจะจับเข้าคุกเข้าตาราง*” ถือเป็น การให้บริการประชาชนต่ำกว่ามาตรฐานของการเป็นข้าราชการที่ดี ขาดความสำนึก อดทน อดกลั้น ขาดสติ

๕. วินัยต่อตำแหน่งหน้าที่

ข้อปฏิบัติ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒

(๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงธรรม

(๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ มติ ค.ร.ม. นโยบายของรัฐบาล และระเบียบแบบแผน

ตัวอย่าง

- การแก้ไขแบบ ตามระเบียบกำหนดให้ต้องขออนุมัติต่อผู้บังคับบัญชา ก็ต้องขออนุมัติก่อน มิฉะนั้นจะเป็นการผิดระเบียบ แม้ว่าสิ่งที่จะกระทำทางราชการจะได้รับผลดีกว่าสัญญาเดิมก็ตาม สตง. จะมองกรณีกระทำผิดระเบียบ โดยยังไม่สนใจผลว่าเป็นผลดีหรือไม่อย่างไร

(๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ รักษาประโยชน์ของทางราชการ

(๕) ต้องอุทิศเวลา ละทิ้ง หรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้ละทิ้ง คือ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการทอดทิ้ง คือ อยู่แต่ไม่สนใจทำงาน

(๖) ต้องรักษาความลับของทางราชการ

ตัวอย่าง

- ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการออกข้อสอบนำข้อสอบไปเปิดเผย
  - นำความลับเกี่ยวกับการพิจารณาความดีความชอบเพื่อเลื่อนเงินเดือนไปเปิดเผยก่อนมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือน
- (๙) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมือง

ข้อห้าม

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๓

- (๓) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หาประโยชน์แก่ตนเอง หรือผู้อื่น

ตัวอย่าง

- พนักงานขับรถยนต์นำรถยนต์ของทางราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- (๔) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

ตัวอย่าง

- ผู้อำนวยการสถานี ยอมให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำรหัสการเบิกจ่ายของตนไปใช้โดยไม่ตรวจสอบ
- (๕) ต้องไม่กระทำการเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ตัวอย่าง

- ยอมให้ผู้รับเหมาเลี้ยงอาหาร
  - การเชิญผู้รับเหมามาร่วมงานเลี้ยงปีใหม่ (ผู้รับเหมาซื้อเครื่องดื่มมาให้) ถือเป็นการเสื่อมเกียรติ การเชิญชวนผู้รับเหมามา ต้องใช้ความระมัดระวัง
  - การรับเงินในการมาติดต่อราชการ เพื่อให้เกิดความสับสน ถือว่าเสื่อมเกียรติ และการเอื้อประโยชน์อีกด้วย
- (๖) ต้องไม่เป็นการกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ ในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัท

๖. วินัยต่อตนเอง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๒

- (๑๐) ต้องรักษาชื่อเสียงของตน รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนมิให้เสื่อมเสีย

ตัวอย่าง

- ข้าราชการที่เป็นชาย ทอดทิ้งภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่สงเสียเลี้ยงดูบุตร ถือว่าเป็นการไม่รักษาเกียรติของการเป็นข้าราชการ (เป็นข้าราชการจะมีภรณยาน้อยไม่ได้)
- การมีเรื่องทะเลาะวิวาท ผิดในเรื่องไม่รักษาความสามัคคีกัน
- การเมาสุรา ส่งเสียงเอะอะโวยวาย เป็นเรื่องของการเสื่อมเกียรติในหน้าที่

โทษทางวินัยอย่างร้ายแรง

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๕

- (๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบโดยทุจริต
- (๒) ละทิ้ง หรือ ทอดทิ้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุเสียหายร้ายแรง

ตัวอย่าง

- กรณีความเสียหายสามารถคำนวณค่าเป็นเงินได้ ตัวอย่าง เช่น มีหน้าที่อยู่เวร รักษาสถานที่แล้วแอบไปเที่ยว ไม่ได้อยู่เวร ไม่ว่าจะไปไหนก็ตาม ปรากฏว่ามีโจรแอบขึ้นไปลักคอมพิวเตอร์ แล้ววางเพลิงเผาทรัพย์ทำให้สำนักงานเสียหายอย่างร้ายแรง เพราะฉะนั้น คนที่หนีเวรหรือหลบเวร จะต้องมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- กรณีความเสียหายไม่สามารถคำนวณค่าเป็นเงินได้ ตัวอย่าง เช่น เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ปิดเปิดประตูน้ำ แต่ไม่ได้ปิดประตูน้ำ ให้ตรงตามเวลาตามข้อกำหนดไว้ ผลปรากฏว่า น้ำเข้าไปท่วมไร่นาชาวบ้านเสียหาย ไม่สามารถคำนวณเป็นราคาค่าเงินแทบจะไม่ได้ แต่ถือว่าเจ้าหน้าที่บกพร่องหน้าที่อย่างร้ายแรง

(๓) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่อความเสียหายอย่างร้ายแรง

๑) การเบิกค่าเบี่ยงเลี้ยงเท็จ

๒) การทุจริตในการสอบ

๓) การเล่นเกมพนันที่กฎหมายห้าม (การพนันมีอยู่ในบัญชี ก. กำหนดไว้ตั้งแต่ พ.ศ.

๒๔๗๘)

๔) การเสพของมึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ตามปกติ

(๕) ดุหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการอย่างร้ายแรง

(๖) กระทำความผิดอาญาได้รับโทษจำคุก

ตัวอย่าง

- เมมาแล้วขับ ถูกตำรวจจับรับสารภาพ ศาลสั่งจำคุก ๔ เดือน สารภาพลดโทษ จำคุก ๒ เดือน

(๗) ละเว้นหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ เป็นเหตุให้ราชการเสียหายร้ายแรง (เป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจออกคำสั่งว่าเรื่องใดเป็นความผิดอย่างร้ายแรง หรือไม่ร้ายแรง) สำนักงาน ก.พ. ได้ให้แนวทางไว้ ๒ แนวทาง คือ

๑) ความเสียหายที่เป็นตัวเงินคือ ความเสียหายที่มีตัวเงินสูง พิจารณาได้เลยว่า ตัวเงินจำนวนเท่าไร ถึงจะเป็นความผิดวินัยร้ายแรง

๒) ไม่สามารถคำนวณเป็นราคาค่าเงินได้ ให้พิจารณาข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป โดยดูจากว่า ภาพพจน์ของราชการเสียหายไหม มีผลต่อการบริหารราชการอย่างไรบ้าง เสียหายร้ายแรงอย่างไรบ้าง

(๘) ละเว้นการกระทำการใด ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ.

โทษของการกระทำผิดวินัย

ข้าราชการ (มี ๕ ฐาน)	พนักงานราชการ (มี ๔ ฐาน)	ลูกจ้างประจำ (มี ๕ ฐาน)
- ภาคทัณฑ์	- ภาคทัณฑ์	- ภาคทัณฑ์
- ตัดเงินเดือน	- ตัดเงินค่าตอบแทน	- ตัดค่าจ้าง
- ลดเงินเดือน	- ลดเงินค่าตอบแทน	- ลดค่าจ้าง
- ปลดออก	- ไล่ออก	- ปลดออก
- ไล่ออก		- ไล่ออก

โทษทางวินัยของข้าราชการ

วินัยไม่ร้ายแรง

ภาคทัณฑ์ ถือเป็นความผิดวินัยเล็กน้อยที่สุด ขั้นต้นของการกระทำความผิดทางวินัย (แต่มักจะเห็นคำสั่งว่ากล่าวตักเตือน คำสั่งกำชับ ทั้ง ๒ คำสั่งนี้ ไม่ถือว่าเป็นโทษทางวินัย) เช่น เจ้าหน้าที่ที่มีความผิดฐานต้องโดนโทษภาคทัณฑ์ แต่เนื่องจากมีคุณงามความดี เป็นความผิดครั้งแรก ก็ให้งดโทษภาคทัณฑ์ แล้วให้ว่ากล่าวตักเตือน ลักษณะนี้ก็ถือว่าเจ้าหน้าที่คนนั้นไม่ได้รับโทษวินัยตามกฎหมาย

ตัดเงินเดือน มีกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖ ได้กำหนดเอาไว้ว่า การตัดเงินเดือน คือ ร้อยละสองหรือร้อยละสี่ ของเงินเดือนที่ได้รับในวันที่มีคำสั่ง และกำหนดด้วยว่าใช้ระยะเวลาเท่าไร ให้กำหนดแค่ ๑ ถึง ๓ เดือนเท่านั้น เมื่อครบตามจำนวนเวลาที่ถูกตัดเงินเดือน เจ้าหน้าที่นั้นจะต้องได้รับเงินเดือนตามปกติ

ลดเงินเดือน มีกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๕๖ ได้กำหนดเอาไว้ว่า การลดเงินเดือน คือ ร้อยละสองหรือร้อยละสี่ ของเงินเดือนที่ต้องลดเงินเดือนออก ของเงินเดือนในวันที่ออกคำสั่ง แต่ไม่มีการกลับมาเท่าเดิม ไม่มีระยะเวลา เป็นขั้นร้ายแรงที่สุดของวินัยไม่ร้ายแรง

วินัยร้ายแรง

ปลดออก ยังได้รับบำเหน็จบำนาญ เสมือนผู้นั้นลาออกจากราชการ

ไล่ออก ไม่ได้รับบำเหน็จบำนาญเลย

หลัก ๓ ครอง

๑. การครองตน หมายถึง ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ตรงต่อเวลา รับผิดชอบหน้าที่ หมั่นศึกษาหาความรู้ในการทำงาน ศึกษาเพิ่มเติมเพื่อต่อยอด พัฒนาบุคลิกภาพ ไม่ก่อหนี้ อยู่ในระเบียบวินัย ไม่มีว่สมุ อบายมุข มีคุณธรรม จริยธรรม เมตตาธรรม

๒. การครองคน หมายถึง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน รัก เคารพ ศรัทธา และให้ความร่วมมือกับผู้บังคับบัญชา มีคุณธรรม เมตตาธรรม ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงาน ให้การบริการ สะดวก ใสใจ กับส่วนราชการ ผู้นำชุมชน และประชาชนทั่วไป

๓. การครองงาน หมายถึง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความรู้ความสามารถ และความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงาน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงงาน ความภาคภูมิใจในการทำงานและผลงานเป็นที่น่า พื่อใจ การคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประชาชน

หากมีพื้นฐานการ ครองตน ครองคน ครองงาน ให้ดีแล้ว กระบวนการทำงานก็จะเกิดผลสำเร็จ ทำให้เกิดความรัก ความศรัทธา ทั้งกับผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน ส่งผลให้เกิดความสามัคคี เกิดแรงบันดาลใจ ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ที่จะปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพ การครองตน ครองคน และ ครองงาน หากยึดถือปฏิบัติ ข้าราชการทุกคน ก็ประสบความสำเร็จได้กัน

หลักสำคัญที่สุดของการเป็นข้าราชการที่ต้องยึดถือและนำไปปฏิบัติ คือ หลักของการพอเพียง ได้มีต้นแบบจาก พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร หรือ ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ของปวงชนชาวไทย ซึ่งมีพระบรมราโชวาทที่ว่า

“ทำอะไรต้องพอเพียง

หมายความว่าต้องพอประมาณ

ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็อยู่เป็นสุข”

